

Úvod

Sbíрку karet Fit for Diversity jsme vytvořili v rámci našeho tříletého stěžejního tématu „Rozmanitost“. Jde o sbírku 39 pojmů z oblasti vědomé práce s diverzitou ve vzdělávání a antidiskriminační práce. Krátké popisy poskytují ve spojení s vhodnými ilustracemi základní znalosti k jednotlivým tématům. Sbíрка karet může sloužit jako zdroj inspirace nebo se také dá použít jako impuls k přemýšlení a společnému diskutování o otázkách týkajících se diverzity a lidských práv. Práce s Diversity Cards slouží k tomu, aby u účastníků a účastnic probudily širokou škálu úhlů pohledu, asociací, osobních zážitků, zkušeností a emocí.

Při tvorbě karet jsme se snažili nepoužívat běžné obrázky a nereprodukovat stereotypy. Dbali jsme na to, aby poselstvím karet byla rozmanitost jako taková a abychom tak vytvořili prostor pro různé interpretace a perspektivy. Některé z karet vás rozesmějí, jiné se vás dotknou nebo vás naštvou. V této souvislosti je nasnadě emocionální přístup, který je legitimní; je však důležité, aby vedl ke klidné a věcné debatě.

S kartami je možné pracovat individuálně, zprostředkují nové poznatky a pobízejí pracovníky*ice v oblasti práce s mládeží k tomu, aby přemýšleli o vlastních předsudcích a postojích, které při práci s mladými lidmi mají. Mohou také sloužit jako základ pro přípravu vzdělávacího projektu k aktuálnímu společensko-politickému tématu ve spolupráci s partnerskou organizací. Kromě toho se karty výborně hodí pro práci s mládeží obecně. Dále uvádíme příklady použití karet na mezinárodních setkáních – metody je možné li-

bovolně modifikovat a doplnit vlastními nápady a podněty od účastníků*ic.

Doufáme, že vás naše Diversity Cards inspirují a motivují k tomu, abyste se zapojili do antidiskriminačního vzdělávání a abyste u mladých lidí podporovali otevřenost, toleranci a respekt k rozmanitosti.

Objevte s námi svět diverzity! Přejeme vám mnoho zajímavých a inovativních projektů.

Tým organizace Deutsch-Polnisches Jugendwerk

Úvod k česko-německému vydání

Koordinální centra česko-německých výměn mládeže Tandem v Plzni a v Řezně podporují sblížení a rozvoj všestranných styků a přátelských vztahů mezi mladými lidmi z Česka a Německa. Poskytují poradenské služby a podporují státní a nestátní instituce a organizace obou zemí při uskutečňování a zintenzivňování česko-německých výměn mládeže a mezinárodní spolupráce v oblasti práce s mládeží. Jsme celostátními odbornými pracovišti České republiky a Spolkové republiky Německo. Cílem naší činnosti je setkávání mladých lidí.

Již od roku 2014 představuje Tandem na každé 3 roky své stěžejní téma. V letech 2020-2023 jím bylo téma „Mládež utváří budoucnost. Demokracie, participace, diverzita“, které mělo vést děti a mládež z České republiky a z Německa k tomu, aby se aktivně zabývaly atraktivními společensko-politickými otázkami tak, aby při tom zohledňovaly aspekt diverzity. Prostřednictvím práce s tématy, jako jsou například participace, demokracie a diverzita, rozvíjeli mladí lidé svůj úhel pohledu a schopnost kritického úsudku a poznávali možnosti a důsledky vlastního jednání.

Po českém vydání publikace *More Than Culture* z roku 2017 se tak Tandem díky svému stěžejnímu tématu pustil do překladu a vydání těchto tematických karet pro využití v česko-německém kontextu.

Diversity cards s různorodostí pracují kreativně, tematizují ji především pomocí vhodně zvolených ilustrací i nabízených

aktivit, a přivádí tak účastníky a účastnice k sebereflexi a zamýšlení nad vlastními postoji.

Věříme, že budou vhodným obohacením vašich setkání a projektů.

Tým Tandemu

Rozmanitost mezi námi

CÍLE: lépe se navzájem poznat; úvod do tématu rozmanitosti a identity; senzibilizace vůči osobním zážitkům účastníků a účastnic

ČASOVÁ NÁROČNOST: 30–90 minut

POČET ÚČASTNÍKŮ*IC: libovolný

MATERIÁL: Diversity Cards (u větších skupin doporučujeme dva balíčky karet)

POPIS (PRŮBĚH METODY):

Rozložte karty na podlahu ilustracemi nahoru a vyzvěte účastníky*ice k tomu, aby si každý vybral jednu kartu a představil se skupině ve vztahu k dané kartě. (*Upozornění: Tato metoda není vhodná pro první setkání skupiny. Skupina se už musí znát tak dobře, aby si účastníci*ice vzájemně důvěřovali a cítili se bezpečně.*) Začne ta osoba, která se sama jako prv-

ní přihlásí. Poproste ji, aby o sobě v souvislosti s vybranou kartou řekla pár vět, aniž by při tom přečetla definici na rubu karty. Účastníci*ice by se měli řídit pouze asociacemi, které v nich obrázek vyvolává, a ne příslušným pojmem. Můžete účastníky*ice podpořit následujícími otázkami:

- *Proč jste si vybrali zrovna tuhle kartu?*
- *Co ilustrace, kterou jste si vybrali, ukazuje?*
- *Jaké asociace ve vás karta vyvolává?*
- *Jak byste se pomocí tohoto obrázku popsali?*

Podle velikosti skupiny se mohou postupně představit všichni účastníci*ice (maximálně 15 osob). Další možností je rozdělit skupinu do menších skupinek nebo do dvojic, pak se účastníci*ice mohou poznat ještě lépe.

Během aktivity se mohou objevit složitá témata a velmi osobní příběhy, které by účastníci*ice mohli chtít se skupinou sdílet. Zajistěte, aby ve skupině byla taková atmosféra, kdy se všichni budou cítit bezpečně, a reagujte, pokud někdo dá najevo, že by potřeboval pomoci. Pokud někdo bude mít negativní komentáře nebo bude někoho zesměšňovat, ihned zakročte a pokuste se zjistit důvody takového chování. Připomeňte pravidla komunikace, na kterých jste se předem domluvili, a upozorněte na možné následky takovýchto vyjádření. Pokud už se na všechny dostala řada, můžete aktivitu uzavřít obecnou reflexí, po níž případně může následovat diskuse o rozmanitosti. Následně vysvětlete, že každý z nás je jiný a každý z nás je ovlivňován pozitivními i negativními životními zkušenostmi. K tématu rozmanitosti patří řada pojmů a fenoménů, které jsou částečně známé a kterými bychom se měli zabývat, abychom zabraňovali předsudkům a diskriminaci.

Objevte rozmanitost

CÍLE: prohloubení znalostí o rozmanitosti; porovnání jednotlivých aspektů rozmanitosti v různých zemích; výměna názorů ohledně aktuálních společensko-politických jevů; rozvoj schopnosti otevřeně diskutovat a spolupracovat ve skupině

ČASOVÁ NÁROČNOST: 60–180 minut

POČET ÚČASTNÍKŮ* ICE: 8–40 osob

MATERIÁL: Diversity Cards, papíry na flipchart, fixy, připojení k internetu

POPIS (PRŮBĚH METODY):

Rozdělte účastníky* ice do smíšených skupin po čtyřech a každé skupince dejte pět karet. Dohlédněte na to, aby se každá skupinka byla schopná dorozumět, případně zajistěte přetlumočení. Požádejte skupinky, aby se spolu pobavily

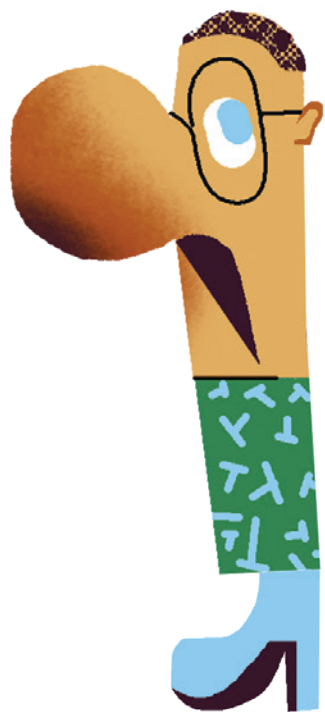

o svých asociacích a myšlenkách týkajících se daných karet.

Můžete účastníky* ice podpořit následujícími otázkami:

- *Jaké emoce ve vás karty vyvolávají?*
- *Co podle vás můžeme na kartách vidět?*
- *Jaké asociace máte, když si obrázky prohlížíte?*

Po krátké diskuzi ve skupinkách si každá skupinka vybere kartu, která u nich vzbudila největší zájem nebo která je pro ně nejpřístupnější. Poté rozdejte papíry na flipchart a fixy. Každá skupinka má za úkol shromáždit asociace k danému pojmu a/nebo rozdíly a podobnosti v jednotlivých zemích v souvislosti s tímto aspektem rozmanitosti. Členové* ky skupinky se nad tím společně zamyslí a zapíšou všechny asociace a informace, které je v souvislosti s daným tématem napadnou. V další fázi skupinové práce účastníci* ice formulují otázky k danému pojmu na kartě. Požádejte pak skupinky, aby ostatním prezentovaly svoje výsledky. Vybídněte účastníky* ice, aby o otázkách, které vyvstaly ve skupinkách, diskutovali a aby hledali odpovědi. Pokud je skupina moc velká, požádejte jednotlivé skupinky, aby k otázkám, které je zajímají, vyhledaly informace na internetu (předem zajistěte připojení k internetu). V tomto případě bude skupinka výsledky ostatním prezentovat až v dalším kroku a diskuse proběhne následně. *(Je dobré se předem společně pobavit o pravidlech pro otevřenou diskusi ve skupině a dohodnout se na nich, aby se každý dostal ke slovu. Zdůrazněte, jak cenné jsou v diskusích rozličné perspektivy a různé argumenty.)*

Změna perspektivy ti prospěje!

CÍLE: rozvoj respektu k ostatním lidem a jejich názorům; prohloubení znalostí o komplexních otázkách z oblasti diverzity; lepší porozumění menšinám ve společnosti; hlubší přemýšlení o stereotypch a předsudcích

ČASOVÁ NÁROČNOST: 60–80 minut

POČET ÚČASTNÍKŮ*ICE: libovolný

MATERIÁL: Diversity Cards

POPIS (PRŮBĚH METODY):

Požádejte účastníky*ice, aby vytvořili dvojice nebo trojice. Rozložte karty na podlahu a vyzvěte účastníky*ice, aby si karty prohlédli a vybrali si tu, která je spontánně osloví nejvíce. Nechte účastníkům*icím čas na to, aby se seznámili s definicí na rubu karty a diskutovali spolu o tématu obrázku.

Můžete účastníky* ice podpořit následujícími otázkami:

- *Jak obrázek interpretujete?*
- *Co vás napadlo, když jste si obrázek prohlíželi?*
- *Už jste někdy s tématem obrázku měli co do činění?*
- *Znáte téma obrázku ze svého každodenního života?*
- *Vzpomínáte si na nějaké situace ve svém životě, které byly podobné / ve kterých jste se cítili podobně jako lidé na tomto obrázku?*

Vyzvěte poté skupinky, aby výsledky prezentovaly ostatním. Zeptejte se, jestli účastníci* ice měli jiné názory a interpretace či asociace k představovaným obrázkům – a pokud ano, jaké. Pobídněte účastníky* ice, aby spolu sdíleli své interpretace a myšlenky. Zdůrazněte, že neexistuje jediná správná interpretace a že různorodost názorů diskusi obohacuje, protože se tak mohou ukázat různé perspektivy a nové, překvapivé úhly pohledu. Požádejte účastníky* ice, aby diskutovali o tom, proč různí lidé obrázky a představené pojmy interpretují odlišně.

- *Jaké prvky ovlivňují vnímání reality jednotlivcem?*
- *Jaké důsledky má jiná perspektiva a to, když se na tentýž aspekt dívám z jiného úhlu pohledu?*

Neomezené možnosti

CÍLE: podpora kreativity a kreativního myšlení; nové znalosti v souvislosti s možnostmi využití obrázků; prohloubení znalostí o stereotypch a předsudcích

ČASOVÁ NÁROČNOST: 60–80 minut

POČET ÚČASTNÍKŮ*IC: libovolný

MATERIÁL: *Diversity Cards*, papíry na flipchart, papír A4, fixy na flipchart různých barev, pastelky, fixy, barevné časopisy, lepidla, nůžky, případně počítač s nainstalovaným grafickým programem

POPIS (PRŮBĚH METODY):

Rozložte karty na podlahu tak, aby byly vidět jenom definice. Poproste účastníky*ice, aby si přečetli definice na kartách a jednu si vybrali. Dbejte na to, aby si účastníci*ice neprohliželi ilustrace na druhé straně karty. Poté účastníkům*icím

rozdejte materiály na malování či tvoření a požádejte je, aby k vybranému pojmu vytvořili obrázek/ilustraci. Ujistěte skupinu, že při této aktivitě nejde o jejich umělecké dovednosti, nýbrž pouze o interpretaci dané definice a o asociace, které v nich definice vyvolala. Posléze účastníky*ice vyzvěte k tomu, aby pracovali ve dvojicích. Požádejte dvojice, aby si obrázky ukázaly, aniž by řekly, jakou definici obrázek představuje. Druhý z dvojice se pokusí uhodnout, o jaký pojem nebo fenomén by se mohlo jednat. V dalším kroku vyzvěte dvojice, aby porovnály svoje obrázky s obrázky na kartách:

- *Podobají se jim vaše obrázky, nebo se liší?*
- *Lze z vašich obrázků vyčíst různé interpretace téhož pojmu?*
- *Jak interpretujete obrázek na kartě?*

Poté účastníky*ice požádejte, aby svoje výkresy a ilustrace na kartách ukázali ostatním (obrázky můžete vyvěsit na zeď). Cílem je porovnat různé interpretace pojmů a diskutovat o tom ve skupině.

- *Co pro vás při této aktivitě bylo nejtěžší?*
- *Na co jste se zaměřili? Odkud se vzaly vaše nápady?*
- *Šlo o vlastní zkušenosti, nebo jste měli jiné zdroje inspirace? Jaké?*
- *Jak stereotypy ovlivňují naše vnímání reality?*

Tímto způsobem můžete ukázat, jak stereotypy a předsudky fungují a jak média a obrázky ovlivňují naše vnímání reality.

Možné varianty této metody: Místo toho, aby účastníci*ice ztvárnili pojmy výtvarně, můžete jim navrhnout, aby je ztvárnili pantomimicky, aby je inscenovali, nebo můžete zkusit jinou formu ztvárnění.

Zasad' se o rozmanitost!

CÍLE: rozvoj komunikačních a kooperativních dovedností v rámci skupiny; učení se hájit vlastní názory; rozvoj kreativity; podpora tolerantního jednání bez předsudků

ČASOVÁ NÁROČNOST: 60–180 minut

POČET ÚČASTNÍKŮ*IC: libovolný

MATERIÁL: *Diversity Cards*, papíry na flipchart, papíry A4, fixy na flipchart různých barev, pastelky, fixy, barevné časopisy, lepidla, nůžky, případně počítač s nainstalovaným grafickým programem

POPIS (PRŮBĚH METODY):

Vyzvěte účastníky*ice, aby se rozdělili do skupin po třech až čtyřech. Dohlédněte na to, aby se každá skupinka byla schopná dorozumět, případně zajistěte přetlumočení. Každé

skupince dejte kartu nebo skupinku nechte, aby si kartu vybrala sama. Pokud před aktivitou téma rozmanitosti nebylo dostatečně probráno, je vhodné účastníky* ice do vybraných témat uvést (k tomu můžete využít některou z dříve uvedených metod).

Požádejte následně skupinky, aby k danému pojmu nakreslily komiks. Můžete zadat, že komiks má mít šťastný konec, má být součástí kampaně proti diskriminaci atp., anebo můžete skupinkám při tvorbě komiksů nechat naprostou volnost. Obrázek, který skupinka obdržela, by měl být součástí komiksu. Skupinky se mohou samy rozhodnout, jestli obrázek dají na začátek, doprostřed nebo na konec příběhu. Na tuto část aktivity byste měli nechat dostatek času (alespoň hodinu), aby skupinky měly dost času na sbírání nápadů a kreslení.

Až budou mít všechny skupinky komiksy hotové, požádejte je, aby svá díla pověsily na zeď a aby si prohlédly výtvary ostatních. Nakonec o aktivitě mluvíte v plénu. Požádejte všechny účastníky* ice, aby se podělili o své dojmy z komiksů:

- *Co se vám na komiksech líbilo? Co vás překvapilo?*
- *Byli jste už někdy v podobných situacích jako vaši hrdinové* vaše hrdinky?*
- *Proč jste pojem ztvárnili právě tímto způsobem?*
- *Odkud pochází vaše vědomosti, kde jste čerpali inspiraci?*
- *Co vám přišlo těžké?*
- *Měli jste ve skupince různé názory? Pokud ano, jaké?*
- *Jaké je poselství vašeho příběhu?*
- *Jak můžeme bojovat proti stereotypům a diskriminaci?*

Koncepce a koordinace:

Magdalena Zatylna

Vypracování definic:

Elżbieta Kielak, Magdalena Zatylna

Ve spolupráci s: Agnieszka Kozakoszczak

Vývoj metod:

Magdalena Zatylna

Odpovědná osoba:

Małgorzata Bochwic-Ivanovska, Stephan Erb

(jednatelé organizace Deutsch-Polnisches Jugendwerk)

Překlad do němčiny:

Rika Schöndube

Redakce:

Dorothea Traupe

Koncepce obrázků:

Karol Banach, Szymon Kopiecki, Magdalena Zatylna

Ilustrace:

Karol Banach

Layout:

 RZECZYOBRAZKOWE

Za odborné poradenství děkujeme:

Anně Huminiak, Olze Krajewské, Anně Kudarewské, Luize Kulenkampff,
Dominiku Mosaiczukovi, Ewelině Seklecké, Michaelu Teffelovi,
Ansgaru Drückerovi a Sebastianu Sengovi (Informations-
und Dokumentationszentrum für Antirassismusbearbeitung e. V. (IDA),
www.idaev.de)

Dotazy, zpětná vazba a informace:

Magdalena Zatylna – magdalena.zatylna@dpjw.org

© Deutsch-Polnisches Jugendwerk (DPJW)

1. vydání, 2020

Potsdam/Warschau, 2020

ISBN: 978-3-941285-32-3

Tisk: Pario Print Sp. z o.o., Krakov

náklad 1000 kusů

Produkt si můžete objednat na webových stránkách DPJW: www.dpjw.org/publikationen.
Tento produkt není distribuována v sítích obchodů. Prodává ji pouze organizace Deutsch-
Polnisches Jugendwerk (DPJW) nebo její partneři.

Deutsch-Polnisches Jugendwerk (DPJW)

KANCELÁŘ V NĚMECKU:

Friedhofsgasse 2
14473 Potsdam 03-972
tel.: +49 331 28479-0
buero@dpjw.org
www.dpjw.org

KANCELÁŘ V POLSKU:

ul. Alzacka 18
Warszawa
tel.: +48 22 5188910
biuro@pnwm.org
www.pnwm.org

Informace k česko-německému vydání:

Redakce:

Adéla Horáková, Veronika Rybová

Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže Tandem
překlad do češtiny:

Kristina Kasalová

Dotazy, zpětná vazba a informace:

Adéla Horáková – horakova@tandem-org.cz

© Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže Tandem
1. vydání, 2024 Plzeň/Regensburg

Produkt si můžete objednat na e-shopu

<https://tandem-org.cz/eshop>

KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICCE:

Riegrova 17

306 14 Plzeň

Tel.: +420 377 634 755

E-Mail: info@tandem-org.cz

KANCELÁŘ V NĚMECKU:

Gesandtenstraße 10

D-93047 Regensburg

Tel.: +49 941 585 57-0

Fax: +49 941 585 57-22

E-Mail: tandem@tandem-org.de

Gefördert vom:

Bundesministerium
für Familie, Senioren, Frauen
und Jugend

Česko-německé vydání bylo podpořeno ze zdrojů
Kinder- und Jugendplan des Bundes.

Zdroje a další literatura

Literatura:

1. *Perspektive Inklusion. Sprache und Kommunikation in der internationalen inklusiven Bildungsarbeit. Methoden, Leitlinien, Impulse*, Kreisau-Initiative e.V. (www.kreisau.de), Berlin 2017
2. Winkelmann A. S. (Hrsg.): *More than culture - Diversitätsbewusste Bildung in der internationalen Jugendarbeit. Eine Handreichung für die Praxis*, JUGEND für Europa, Bonn/Berlin 2014
3. Drücker A., Reindlmeier K., Sinoplu A., Totter E. (Hrsg.): *Diversitätsbewusste (internationale) Jugendarbeit*, transfer e.V., Düsseldorf 2015
4. Boski P. (Hrsg.): *Kulturowe ramy zachowań społecznych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010
5. Branka M., Cieślukowska D. (Hrsg.): *Edukacja antydyskryminacyjna. Podręcznik trenerski*, Stowarzyszenie Willa Decjusza, Kraków 2010
6. *Gender. Przewodnik Krytyki Politycznej*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2014
7. Reber A. S. (Hrsg.): *Słownik psychologii*, SCHOLAR, Warszawa 2000
8. Malewska-Peyre H. (Hrsg.): *Swojskość i obcość. O akulturacji imigrantów w Polsce*, Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN, Warszawa 2001

Internetové zdroje:

Glosář:

- www.idaev.de (IDA – Informations- und Dokumentationszentrum für Antirassismuserbeit)
- <https://glossar.neuemedienmacher.de> (Neue deutsche Medienmacher e. V.)
- www.rownosc.info/dictionary/ (Fundacja RÓWNOŚĆ.INFO)

Další:

- www.no-hate-speech.de (No Hate Speech Movement)
- www.bpb.de (Bundeszentrale für politische Bildung)
- www.amadeu-antonio-stiftung.de (Amadeu Antonio Stiftung)
- www.kiga-berlin.org (KIGa e.V)
- www.kulturshaker.de (Kulturshaker)
- www.amnesty.org.pl, www.amnesty.de (NGO Amnesty International)
- www.tea.org.pl (Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej)
- www.ffrs.org.pl (Fundacja na rzecz Różnorodności Społecznej)
- www.transfuzja.org (Fundacja Transfuzja)
- www.mowanienawisci.info (Portal Mowa Nienawiści)